

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan,
nedelje in praznikov, ob 12
datumom naslednjega dne t.
mesečno po pošti D 12-50, za in-
stano D 20-50, dostavljen na dom
D 14—, na izkaznice D 12-50.
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslaniha plačana v gotovini

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilaga, dno. Tele-
fon št. 1. SPS poštnoštevilni
način št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sreda 18. julija 1923.

Številka: 159

Macchiavellizem.

Italijani pripravljajo novo d'Annunzio: nasilno zasedbo Reke. To bi naj bil rezultat večmesečnih pogajanj med Jugoslavijo in Italijo. V enem samem trenutku bi bila rapalska pogodba raztrgana na kosčke, ker tako hoče italijanski Shylock. Srbske narodne pesmi vsebujejo več primerov latinskega verolomstva. Latinci (Italijani in Romuni) so veljali pri srbskem ljudstvu kot ljudje brez časti in značaja. Preprosto ljudstvo je dobro zadelo italijanski narodni značaj; kar Italijanom najbolj manjka, je trgovska, politična, narodna morala. — Osebnost je Italijan lahko poštenjak, kot politik pa bo izbral vsako sredstvo, da doseže svoj namen. Zato je bil Italijan Macchiavelli tisti ideolog, ki je s političnimi nauki in zgodovinskimi dokazi opravil krvave zločine vladarjev in ki je politično nenravnost dvignil na višino kreposti in ji dal značaj načela.

Italijanski fašizem se je organiziral na podlagi macchiavellističnih političnih načel. Proglasil je vojno demoralizacijo za zdravo družabno stanje. Ljudje se hočejo klati med seboj — pustimo jim to veselje, izrabimo pa ga zato, da uvrstimo Italijo, čije predstavitelji bomo mi — fašisti. Ljudje hočejo biti varani — pa jih varajmo. Ker so jim sploh ljubše slabosti, pa se naslonimo na nje. Zlo je enakovredno dobremu. Na tem pojmovanju človeške naravnosti sloni Mussolinijeva politična ideologija. Z nasiljem, z bombami in revolverji, z ricinovim oljem in raznimi drugimi sredstvi je fašizem ukrotil svoje nasprotnike in potem zasedel Quirinal. Politik brez morale in brez časti, politik zaradi politike — to je diktator Mussolini.

Komaj je minulo pol leta njegove diktature, pri kateri asistira parlament kot ministrant svečeniku, se že opaja, da bo iz velikih besed postati velika dejanja. Mussolini je nedosleden, poln ozirov na druge, kompromisen na zunan in znotraj. Od vseh velikih obljub so ostale — lepe besede, ki jih na vsakem fašistovskem shodu podaljšajo. Mussolini kratko in malo ni za diktatorja kakor ni Lenin — kajti današnja doba ne more biti diktatorjev, to je zgodovinski anahronizem — ugotavlja G. Ferrero.

Ker sam Mussolini uvideva polom svoje »nadčloveške« ideologije in ker želi za dnem nastajajo nove razpoke v vrstah njegove črne vojske, se skuša rešiti z zunanjimi uspehi. Lahkovernim italijanskim množicam, ki ne prestopajo pod sugestijo svojih »rdečih«, »belih« in drugih voditeljev, želi pokazati, da je fašistovska Italija absolutni gospodar Adrije, da ima Jugoslavija le toliko mesta, kolikor ji ga določi Rim in da bo Mussolini uresničil romantične sanje o velikem rimskem imperiju, s katerim bo obnovljen italijanski vpliv v Evropi.

V imenu »močnejših«, v imenu političnih načel, ki ne poznajo ozira na pram slabotnejših, v imenu »svete rimske nacije« se hoče Italija polastiti Reke, da posvedoči pred svetom svoj prestiž.

Mogoča so tudi taka načela, mogoča je politika brez morale, brez časti. Razumljivo je, da je v današnji razdejani dobi, ko gospodujejo na mestu globokih in enostavnih resnic blesteči sofizmi, takšna politika celo simpatična in popularna. Tudi nemški narod je sanktificiral macchiavellistično Bismarckovo politiko. Danes vemo, da Bismarckov duh, čigar dedič je bil Viljem II. ni koristil ne nemški državi ne nemškemu narodu. Politična puškinaga kopita in diplomatske hitrosti so zapustila globok minus v vsem nemškem in evropskem življenju. Nasproti Bismarcku je stal demokratični

Špijonska afera v Zagrebu.

Gospica Birner-Anderlič. — 12 vojaških dokumentov vtihotapljenih v Italijo. — Kompromitirani oficirji aretirani

Beograd, 17. julija. Beograjski listi prinašajo obsežna poročila o špijski aferi v Zagrebu. Vlada je razkritja tako dolge prikrivala, da so obisti zaprie vse kompromitirane osebe. To je krivo, da so bile prve časniške vesti deloma netočne in nejasne. V Beogradu so bili mnenja, da ne gre za špijonažo v navadnem smislu, marveč za tajno politično akcijo, proti kateri bi bila udeležena glavna hrvaška stranka. Sedaj so dospela v Beograd točnejše vesti, sad zagrebške preiskave, in tako je javnost izvedela nekatere podrobnosti. Merodajni krogi žele, da bi bila javnost pravilno poučena o stvari in da bi nihče ne dožljal te ali tiste osebe oziroma stranke, ki nima z afero nič skupnega. Po zanesljivih vesteh se je stvar razvila sledeče:

K armijski komandi v Zagrebu je prišla gospodična, ki se je predstavila kot Liza Birner. Izrazila je željo, da bi hotela povedati zelo zaupne podatke o špijonaži v prid Italiji. Gospodična je bila takoj zaslišana, in ker se je šefu armijske komande podpolkovniku Vojnoviću zdela sumljiva, jo je dal aretirati. V začetku je bila zelo zvrta in je očividno hotela speljati komando na led, ker pa to ni šlo, je morala popustiti in je naposled priznala, da je špijonka in da se ne piše Liza Birner, marveč Stanica Anderlič, hčerka učitelja iz ludbreške okolice. Tekom večdnevnega zaslišanja je priznala, da je bila kot kurir dve leti v službi italijanske špijonaže. Dostavila je Italiji 12 važnih vojaških dokumentov, ki so bili vsi šifrirani. Ker pa je poznala ključ, ji je bila znana tudi vsebina dotičnih aktov. Zelo dobro pozna vse vojaške tajnosti in je tudi sicer inteligentna, obdar-

jena z dobrim spominom, tako da zna na pamet vsebino vseh dvanajst vojaških dokumentov, ki jih je pri Raketu vtihotapila v Italijo. Nekaj časa je živela v Debru na albanski meji kot priležnica aktivnega oficirja iz Hrvatske. Trdi pa, da ta oficir ni v nikakvi zvezi z njeno špijonažo. Imela je družabne stike tudi z drugimi oficirji iz Hrvatske in Slavonije, ki so služili v Debru. Nekateri izmed njih so bili v zvezi z bivšimi avstro-ogrskim častnikom Ghilardijem, ki je sedaj član albanske armade in se nahaja v Tirani. Ghilardi je organiziral špijonažo v korist Italije in je tudi dobival italijanski denar.

Vlada je na podlagi teh razkritij takoj dala aretirati kompromitirane oficirje. V Zagrebu sta bili aretirani še dve osebi, ki sta delovali v zvezi s Stanico Anderlič.

Iz dosedanjih raziskovanj je razvidno, da ni vpletena v afero nobena politična oseba. Ime Radić je bilo omenjeno samo enkrat, ker je bila Anderličeva svojčas prodajalka v Radićevi knjigarni. Policija še nadalje zaslišuje špijono in je pričakovati, da pridejo na dan še nova razkritja, ker aretirana navede vedno kak nov podatek.

Zagreb, 17. julija. Izvemo, da je slučaj špijonaže Anderlič še vedno nekoliko nejasen. Toliko je gotovo, da ni bil udeležen noben politik. Afera ima značaj, velike vojaške špijonaže, ni pa šlo za kakšno politično akcijo. Policijsko predsedstvo bo objavilo najbrže že danes komunikacije, v katerem bo dementiralo netočne in mestoma fantastične vesti, ki se širijo o tej aferi.

Zarota proti Leninu in Trockemu?

Bela Kun — zarotnik.

Dunaj, 16. julija. »Reichspost« poroča, da je izredna komisija sovjetske vlade razkrila zaroto, ki je imela namen, vreči vlado z Leninom in Trockim in na njegovo mesto postaviti 12članski direktorij, obstoječ iz mednarodnih komunistov. Na čelu tega direktorija bi stala bivši ogrski komunistični vodja Bela Kun in vrhovni poveljnik rdeče armade v Petrogradu Gitič. Bela Kun je ustanovil v

Rusiji novo radikalno stranko, ker je nezadovoljen s sedajno vlado, ki po njegovem mnenju daje preveč koncesij kapitalistom. Lenin in Trocki bi imela biti umorjena. Kunov pristaš pa je varstvo izdal in čezvračka je dala ukaz za aretacijo Kuna in Gitiča. Kun je pobegnil iz Moskve in se menda skriva v Ukrajini. Gitiča so aretirali in prepeljali v Moskvo.

Nova bolgarska vlada proti komunistom.

Berlin, 17. julija. »Die Rote Fahne« prinaša iz Sofije poročilo o politiki vlade g. Cankova proti komunistični stranki. Poročilo se pritožuje nad vedno hujšim nasiljem novega režima. Tendenciozno se očita komunistom, da izvajajo sovjetsko propagando. Zadnje dni je bilo are-

tiranih mnogo komunistov, v samem Tirnovu 300, v Plevlju 20, v ostalih krajih 200. V ječah so izpostavljeni najhujšim mukam. List zavrača vesti, da so posamezne komunistične organizacije dobile 20 mitraljez z municijo iz Rusije.

Pred proklamacijo republike Krete.

Atene, 16. julija. Polkovnik Plastiras je došel na Kreta, kjer je že več dni del grškega brodogradila. Javnost je razburjena. Govori se, da se bo izvršila proklamacija Krete za republiko.

Anglija hoče Francijo izolirati.

Pariz, 16. julija. Sotrudnik »Echo de Paris«, poroča iz Londona o predvidenem angleškem načrtu za skupni odgovor Nemčiji in pravi: Vsebinska načrta ni dvomljiva. Vsekakor bo pristal na nemško zahtevo, ki jo je stavil kancelar Cuno 17. junija, da se nemška plačilna sposobnost mednarodno preišče. Pertinax pravi, da so jedro sedajnega položaja pogoji in stališče Belgije. Anglija je pričela živo diplomatsko akcijo v Bruslju, da s pristankom Belgije na angleški načrt izolira

Francijo in jo tako prisili k popuščenju. Pertinax trdi, da lord Curzon izkorišča svoje osebne zveze z angleškim kraljem v korist angleški politiki.

Proslava francoskega narodnega praznika.

Pariz, 15. julija. Včerajšnji narodni praznik (proslava zavzetja bastilje v francoski revoluciji) so v celi Franciji slavnostno obhajali. V nekaterih mestih je bila radi neznosne vročine odpovedana revija čet.

BORZA.

Curih, 17. julija. (Izv.) Predborza Pariz 33.40, Beograd 6.20, London 26.37, Berlin 0.0024, Praga 17.20, Milan 24.60, Newyork 575, Dunaj 0.0081, žig. krone 0.0081/50, Budimpešta 0.65, Versava 0.0047, Sofija 5.20.

Gladstone, in glej — v svetovni vojni je Gladstoneov duh triumfiral nad Bismarckovim grobom.

Mogoče je, da bo Mussolinijeva taktika uspela. Mogoče je, da bo dosegel tudi z verolomstvom uspehe. Nedvomno se da takšna politika opravičiti z blestečimi frazami in dokazati s stoterimi zgodovinskimi vzglodi. Njena beseda pa ne bo zadnja. Zlo in dobro sta v neprestanem boju, in če zmaga zlo, pa zmaga tudi dobro. In samo dobro ima zadnjo besedo, ker je produktivno, ker osvežuje človeške sile, ker ustvarja trajne vrednote. Kar je zdravega to obvelja. Zdravo pa je samo to, kar osrečuje ljudstvo in ga vodi k večnim idealom.

Vprašanje, ali je dovoljeno raztrgati pogodbo, ki sta jo sklenili dve državi in katero sta priznala tudi oba sedanja režima v Jugoslaviji in Italiji, ni samo vprašanje prizadetih držav, ampak je tudi čisto načelno vprašanje sodobne civilizacije. Sociologija nas uči, da so bili pogoji za višjo civilizacijo ustvarjeni šele potem, ko sta se mogla dva sosedja sporazumeti med seboj brez orožja, na podlagi medsebojne pogodbe. Civilizacija je za toliko trdnjša, za kolikor so zanesljivejšje pogodbe. Pogodba pa je v bistvu že moralno vprašanje, ki kaže, da se politika civiliziranih narodov ravna tudi po moralnih načelih. Macchiavellizem teh načel ne priznava, oziroma jih priznava le kot sredstvo, nikakor pa ne kot načelo. V tem se italijanski svetovni razzor globoko razhaja s slovanskim duhom. Slovanski duh veruje v končno zmago dobrega nad slabim, luči nad temo. Kolizija teh dveh nazorov se opaja v borbi za Adrijo. Mogoče je, da bo Italija poteptala pogodbo, ki jo je podpisala. Toda to je končna točka, do katere lahko gre. Popolnoma naravno je, da bo naš narod reagiral z ostrim odporom. Tako bodo porušeni zadnji mostovi sporazuma in ne samo Jugoslavlani, ampak tudi ostali Slovani se bodo trajno odvrnili od Italije. I-us.

Še je čas!

V soboto 14. t. m. o priliki proslave obletnice porušenja francoske bastilje (14. julija 1789.) je govoril Stepan Radić v zagrebški »Kazini« pred svojimi ožimi pristaši dolg govor, v katerem je na svoj način očrtal pomen francoske revolucije, prešel na to na znani, sedaj že objavljeni »protokol sporazuma«, na naše notranje razmere in svoje načrte. Kakor vsak njegov govor, tako je bil tudi ta poln demagogije najnižje vrste. Na pačno pa bi storil kdor bi mislil, da je Radić samo frazer in da se za njegovimi frazami ne skriva nič opasnejšega. Tokrat je bil Radić tako odkrit in jasen kakor malokdaj. Govoril je sicer, da zaenkrat še ne misli na pravo revolucijo, iz njegovega govora pa zveni jasno, da je vse njegovo dosedanje in sedanjno delo pravo pripravljanje revolucije in nastlnega razbitja edinstvene države. Podčrtati hočemo nekatera važnejša mesta in zaključnih odstavkov Radićevega govora in s tem dokazati, kam meri njegova politika, ki ni tako »nedolžna« in »blazna«, kakor mislijo v Beogradu oni, ki sedaj vladajo.

»Na današnji spominski dan, ko objavljamo zapisnik z dne 13. aprila, moramo odločno izjaviti, da med nami in sedanjimi vladodržci in sedanjimi arhskimi strankami ni mogoč več noben sporazum in noben razgovor,« je rekel Radić. »Tako kaj sedaj? Kakšen odgovor naj jim damo? Nekateri naši ljudje tu kakor tudi zunaj mislijo, da bi bil najboljši odgovor revolucija ali bolje zarota, kajti revolucijo smo pravzaprav že izvedli, ves naš narod je tu, on ni po-

begnil v Švico, mi smo gospodari v tej zemlji, ker samo narod more biti gospodar in upravitelj v svoji domovini. Od kar obstoji Evropa, ni bilo slučaja, da bi kako narodno zastopstvo ostalo doma, verno svojemu narodu, in bi tiraniji nudilo tak odpor, kakršnega ne bi moglo izvajati niti izven mej, in ne da bi pustilo le za las v tem, kar narod zahteva. Zato, vidite, to je razlog, da Beograd v zadnjem času, — odkar se je prepiral, da to ni samo slepilo za mase, ampak da je to naše prepričanje, ko pravimo hrvatska država, da mislimo na državo hrvatskega naroda, da mislimo na hrvatsko suvereniteto, da to niso samo besede, ampak ideja in živa resnica, da ta Beograd blazni.

Beograjski gospodi sem rekel, da me ne lahko zapre ali ubije in stori isto tudi z vsemi zastopniki hrvatskega naroda, toda v tem slučaju bo doživela revolucijo, ne revolucijo peščice oficirjev, ali mladine, ampak revolucijo štirih milijonov hrvatskega naroda. Ni potrebno, da bi ta revolucija izbruhnila takoj, v petih dneh ali v dveh mesecih, ampak bila bi strašna, dvignil bi se narod in bi obračunal z beograjsko gospodo tako, kakor še nihče ni obračunal.

V tem delu govori Radić dalje, ne direktno, ampak indirektno priznavajoč, da je njegova končna namera vendarle revolucija, za katero pa se je treba pripraviti. Danes te priprave še niso gotove, treba je naše notranje razmere še bolj razkrojiti, pripraviti še večje nezadovoljstvo, da bo revolucija timlažje izvedljiva.

Revolucijo torej pripravlja Radić in sam priznava posredno, da danes še ni pripravljen. On sam pravi, da Beograd vse to ve, si pa ne upa nastopiti proti njemu in njegovemu delu, zato nori, ne ve kaj bi počel. V tej točki ima Radić popolnoma prav, to priznavamo tudi mi. Beograd, to se pravi radikalija, ve za vse to, pa si ne upa nastopiti odločno. Ta radikalija hoče z zaščito raznih protidržavnih elementov in preganjanjem državi zvestih ljudi, paralizirati Radićevo delo, pri tem pa v resnici Radiću samo pomaga pripravljati revolucijo. Radić je v sobotnem govoru indirektno priznal, da danes Hrvati še niso pripravljeni na revolucijo. Radovedni smo, če bodo radikalni razumeli vsaj te besede? Če bodo razumeli, da je sedaj še čas z energično in hitro gesto prekrizati Radiću račune, da je pa to tudi poslednji čas, zadnja prilika, katera se, če jo sedaj zamude, ne vrne nikoli več. Ne od Radića, od radikalov je sedaj odvisen nadaljen razvoj dogodkov v državi. Odgovornosti ne bo novil Radić, ampak radikalni. Kaj poreče pa ta Radićev govor Beograd? Kaj poreče sedanja radikalna vlada? Kaj poreče ves srbski narod? Še je čas, toda dvajseta ura se bliža! V imenu milijonov mrtvih herojev, ki so v dolgih stoletjih padli za ustanovitev našega jedinstva in naše države, v imenu milijonov danes živih Jugoslovenov in v imenu bodočih pokolenj kličemo Beogradu in radikalom v tej dvanajsti uri. Nehajte z dosedanjim linčavo politiko, nehajte s toleriranjem in protežiranjem protidržavnih elementov, sežite z jekleno roko v gnezdo rušilev našega edinstva. Bolje je, da izgine danes peščica ljudi, kakor da bi jutri morali poginiti tisoči nedolžnih žrtev Radićeve revolucijske blaznosti!

Politične vesti.

* Radikalci pristali na uradniške in oficirske plače. Včerajšnja seja radikalnega kluba je bila zelo burna. Skupina radikalnih poslancev je nastopala ostro proti ureditvi uradniških in oficirskih plač. Naposled je odločila avtoriteta Nikole Pašića, ki je dejal, da se mora manjšina pokoriti večini. Pri glasovanju je bilo s 70 proti 17 glasovom sklenjeno, da radikalni klub odobri sedanji osnutek uradniškega zakona.

* Kragujevska eksplozija in Narodna skupščina. Na vprašanje nekaterih poslancev o kragujevski eksploziji je odgovoril vojni minister, naglašujoč, da so prve vesti o velikem značaju te eksplozije pretirane. Nesreča se nikakor ni zgodila v takšnem obsegu kot so jo naslikali nekateri listi. Vzrok je kemijski proces, ki ga je pospešila sedanja vročina; torej ga ni pripisovati kakšnemu zunanjemu činitelju. Žrtve ni. (Op. ur. Po-

ročilo, ki smo ga objavili včeraj, poteka iz zagrebskega vira, ki pa se naslanja na beograjske vesti, zlasti na poročilo »Pravde«, Beograd je vsekakor bližji Kragujevcu nego Maribor, zato se čudimo, kakšna pota hodi beograjska poročevalska služba, da napravi iz kužka — slona.)

* Benešovi uspehi. Po nekaterih vesteh ima potovanje češkoslov. zunanjega ministra dra Beneša v Pariz in London važnejši pomen nego so mu ga pripisovali prvotno. Dr. Beneš se je z vso vneto trudil, prepričati londonsko in pariško vlado o potrebi sporazuma med antantnimi državami, zlasti z ozirom na položaj v Srednji Evropi. Ni pa mogoče reči, koliko uspeha bo pokazala njegova dobro mišljena in tudi po mnenju londonskih listov simpatična intervencija.

* Madžarske priprave. Beograjski listi poročajo, da se Madžari vedno bolj oborožujejo in pripravljajo oboroženo akcijo na naših mejah. Incidentov do danes še ni bilo na meji, teh pa se Madžari očitno izogibajo, da ne bi dali povoda naši vladi za predčasni nastop. Madžari pazno zasledujejo razvoj naših notranjih razmer in so trdno prepričani, da bo prišlo pri nas do domačih konfliktov, katere bodo oni izrabili. Vse upe in nade stavijo na Radića in na Hrvate ter na šibkost in neodločnost sedanje radikalne vlade. O tem pišejo njihovi listi popolnoma odkrito. V zvezi s tem je gotovo tudi zadnja sprememba italijanskih zahtev radi Reke. Krog nas se dan za dnem bolj stiska železen obroč zunanjih sovražnikov, doma pa pripravljajo Radić, Korošec in Spaho državljansko vojno. Kam jadramo?

* Dvoletna politika bolgarske vlade. Dne 6. tm. se je vršila v Sofiji tajna seja vlade, katere so se udeležili tudi zastopniki makedonstvujuših in vojne lige. Na tej seji je bilo sklenjeno, da vstopi predsednik vojne lige in mestni komendant v Sofiji, general Lazarov v vrhovni svet makedonstvujuših, da se na ta način vzpostavi zveza med vojsko in makedonstvujušimi. Da pa preštevilni obiski znanih voditeljev makedonstvujuših pri zastopnikih vlade ne bi vzbujali pozornost, bo zastopal makedonstvujušče pri vladi general Lazarov, kateremu bo prenašal instrukcije podpolkovnik Atanasov. S tem je nekako doseženo in izvršeno združenje makedonskih vstajev z bolgarsko vojsko.

* Optimizem grškega zunanjega ministra. Grški minister za zunanje zadeve Alexandris se je vrnil v Atene. Ministrskemu svetu je poročal o uspehu razgovorov z Mussolinijem ip o lausanski konferenci. Izrekel je prepričanje, da bo mir v kratkem podpisan.

* Nove nemške ponudbe. Italijanski listi poročajo, da namerava nemška vlada v kratkem staviti zaveznikom nove predloge, ki zahtevajo v glavnem evakuacijo zasedenega ozemlja, nakar bo Nemčija takoj prenehala z odporom ter nadalje oskrbovala Francijo in Belgijo s premogom. Plačilno zmoglost Nemčije naj ugotovi mednarodna komisija.

* Intervencija Amerike v reparacijskem vprašanju? Londonski poročevalec pariškega »Petit Parisien« vzdržuje napram dementijem iz Pariza svojo vest o ameriški intervenciji v reparacijskem vprašanju. V Londonu je mnogo senatorjev in članov kongresa iz Zedinjenih držav, ki so izjavili, da je ameriško sodelovanje mogoče, če se zavezniki zedinijo.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Dne 14. tm. se je poročila hčerka tukajšnjega posestnika in mnogoletnega odvetniškega uradnika g. Lorberja z g. Francem Glaserjem, medicincem iz Gradea. Bilo srečno! — Istega dne zvečer se je vršil v hotelu »Beograd« redni občni zbor tukajšnje podružnice Ciril-Metodove družbe. Poročilo odbora je pokazalo, da je podružnica v preteklem letu izpolnila svojo nalogo, in so člani izrazili svoje zaupanje dosežanemu odboru s tem, da so ga v celoti izvolili tudi za prihodnje leto. — V nedeljo je priredila tukajšnja podružnica Slovenskega planinskega društva izlet na Pohorje k Arehu pod vodstvom svojega predsednika navdušenega planinca g. sodnika Vodoška. Izlet je lepo uspel.

Dnevna kronika.

— Odhod kraljeve dvojice na Bled. Kakor poročajo iz Beograda, odpotujeta kralj in kraljica na Bled dne 20. julija. Na Bledu nameravata ostati do 20. avgusta, na kar odpotujeta v Pariz, kjer se sestane z rumunskim kraljem in kraljico.

— Smrt rodoljubkinje. V Krškem je preminula posestnica Amalija Jugović. Bila je odlična slovenska rodoljubkinja, ki je imela vedno sočustvujoče srce in odprto roko za naše neodrešene brate. Bila je delavna odbornica podružnice Jugoslovenske Matice v Krškem, katere se je spomnila tudi v svoji oporoki in ji volila 1500 D. Slava njenemu spominu.

— Dobrotica Jugoslovenske Matice. Odlična rodoljubkinja gospa Ivka Šestan-Mihelič iz Sevnice je darovala Jug. Matici znatno svoto v znesku 2500 D. Bodi izrečena požrtvovalni patriotki iskrena zahvala. Naj bi našla dosti posnemovalcev, kajti potrebe tam preko rastejo dnevno.

— Kongres Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva v Ljubljani. Kakor nam javljajo, se je prišlo do sedaj do 3000 učiteljev in učiteljic iz Hrvatske, Srbije, Vojvodine, Bosne in Hercegovine, Dalmacije in Črne gore ter okrog 1000 učiteljskega iz Slovenije, ki poseti v dneh 5., 6. in 7. avgusta kongres v Ljubljani. Zbrani bodo vsi najboljši zastopniki učiteljstva iz vse države. Kongres se vrši v velikem obsegu. Vsega ho torej v dneh nad 4000 jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani.

— Slej ali prej bo prišla vsaka gospodinja do prepričanja, da ji najbolj kaže kupovati »Pekatec«, ker so ne le najboljše, ampak se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje od drugih.

— Otvoritev brzojavne postaje Fara pri Kočevju. V podaljšanem brzojavnem vožu Kočevje-Brod na Kupi je bila uvrščena nova brzojavna postaja Fara pri Kočevju in odprta dne 11. junija t. i. Ta postaja opravlja omejeno dnevno službo.

— Stišne v Zagrebu. Kakor poročajo listi, pride Stišne v kratkem v Zagreb. V to svrhu je zaprosil pri našem konzulatu v Berlinu za potno dovoljenje za Zagreb, Beograd in Niš, koder namerava obiskati svoje poslovne prijatelje in afilirana podjetja.

— Zagrebski morilec Paskijević je končno priznal, da je res on sam ubil Kanajeta in Jeličića, dočim je poprej trdil, da je Kanajeta ubil Jeličić, potem pa da je bil Jeličić z njim (Paskijevićem) grob in da mu je dal celo zausnico, nakar ga je ustrelil.

— Zaradi črke »n« — svetovna vojna. Mnogi se spominjajo afere bivšega avstrijskega konzula v Skoplju g. Prohaske, ki je za časa balkanske vojne pobunila vse dunajske in budimpeštanske časnike, razburila do skrajnosti cesarske diplomate in državnike in katera bi utegnula za dve leti pospešiti svetovno vojno, ki je izbruhnila leta 1914. Afera je, kakor znano, nastala na podlagi vesti, da so Srbi konzula Prohasko — skopili (kastrirali). Pozneje se je pojasnilo, da je bila ta vest popolnoma izmišljena. Kakor beleži zagrebska »Riječ«, je g. Prohaska nedavno v razgovoru z nekim češkim novinarjem pojasnil, kako je nastala ta slovita afera. Ko je konzul došel v Skoplje, je tamonjska vojaška komanda brzojavila avstro-ogrskemu poslaniku v Beogradu: »Konzul Prohaska u Skoplju«. Odpošiljatelju se je zdelo, da je s tem povedano, da je konzul živ in zdrav v Skoplju in da niso resnične vesti, da so ga Srbi ubili. Nesreča pa je hotela, da je brzojavni aparat dodal na koncu besedico »n« pa se je stavek glasil tako-le: »Konzul Prohaska uskopljen«. Tako je ves avstro-ogrski tisk vzkipeval zaradi »strašnega barbarstva«, ki je obstajalo v tem, da je avstro-ogrski konzul došel — u Skoplje.

— V Bitolju in sploh v Južni Srbiji ni Grkov. Bitoljska »Južna Zvezda« piše, da se v severnih in zapadnih delih naše države splošno misli, da se nahaja v Bitolju in sploh v Južni Srbiji grška manjšina. Te manjšine v resnici sploh ni. Res je da se v Bitolju in še v treh, štirih mestih Južne Srbije čuje včasih grško govorico, toda oni ki govore niso Grki nego cincarji (romunski ciganji). V vsem Bitolju žive samo štiri grške rod-

line, ki se pečajo s trgovino, toda tudi te so srbskega pokolenja. Ravno tako ni Grkov v onem delu Makedonije, ki spada danes pod Grčijo. Od Bitolja ter od Gjevgelija do predmestij Soluna živi kompaktno slovanski življenj, ki je pa kulturno in nacionalno silno zanemarljen in večinoma sploh ne ve ali pripada srbskemu ali bolgarskemu plemenu. Zato naš življenj zahtevajo sedaj demokratiški poslanci Južne Srbije srbske šole, katere naj izposluje naša vlada od Grčije.

— Zanimiv pojav med beograjskimi srednješolci. Beograjski srednješolci so imeli doslej enotno skupno prosvetno društvo, malo pred koncem leta pa je prišlo med njimi do hudega prepira, ki jih je razdelil na dva tabora. Spor je nastal radi latinice in cirilice, kar je zelo značilno. Velika večina srednješolcev je namreč sklenila, naj se cirilica popolnoma opusti in uvede povsod latinica, dočim hoče manjšina, naj Srbi obrne na cirilico, nauče pa naj se tudi latinice. Latinčarji in cirilčarji so osnovali sedaj svoje društvo in predložili pravila ministrstvu v potrditev. »Balkan« je rad tega vsa ves iz sebe in kakor besen napada »jugovinske paglavce«, ki hočejo oropati Srbe »svete slovanske cirilice« ter postaviti ministrstvo, naj »jugovincem« ne o-dobri pravil. »Balkanova« jeza pa ravno kaže, da je beograjska srednješolska mladina na pravi poti. V mladini je spas in vesel je pojav, da je ravno srbska mladina prva prišla z zahtevo, naj se da našem edinstvenemu narodu tudi enotna pisava.

— Srbski separatistični Sokoli. Besna »Balkanova« gonja proti jugoslovanski ideji za srbski separatizem dobiva zadnje čase tudi med srbskim Sokolstvom plodnih tal. Naši so se Sokoli, ki so zavrgli jugoslovensko zastavo in kokardo ter natakili separatistične srbske. Ti sokoli delajo štafazo tudi srbskim nacionalistom, besnim sovražnikom vsega kar ni ekskluzivno srbsko. V Brčki v Bosni so na Vidov dan ti Sokoli krčali »Doli z jugovino! Živio srbski Sokoli! Kam jadramo? Za hrvatskim separatističnim Sokolom bomo kmalu imeli srbskega separatističnega Sokola! Ali je Jugoslovanskemu Sokolskemu Savezu v Ljubljani vse to znano? In kaj misli ukreniti proti tem srbskim Sokolom?

— O patrijarhu Tihonu so nedavno prišla v svet poročila, da je izpuščen, ker je baje spokorno izjavil, da je živ in v zmotah, ko je delal proti boljševikom. Najnovejše vesti pa vedo povedati, da so te vesti poslali v svet boljševiki, da zakrijejo, ker so ga v ječi zastrupili. Bomo videli, kaj bo spet res.

— Kobilice v Italiji in na Madžarskem. Medtem ko smo mi imeli preveč dežja, je zadela nekatere italijanske in madžarske pokrajine druga poljedelska nesreča. V obilnem številu so prišle kobilice in opustošile polja in travnike. Kobilice niso kmetu nič manj nadležne in škodljive kot toča ali povodenj.

— Iz gledališča — tovarna cigaret. Nemško gledališče v Stuttgartu, ki je bilo postavljeno pred 25 leti, je kupilo neko podjetje in ga namerava preurediti v tovarno cigaret.

— Koliko lahko preleti golob. Golobje so splošno znani kot najboljši letalci, ki lahko brez počitka prelete velikanske daljave. Te dni so našli v severni Norveški goloba, ki je izgledal zelo utrujen. Strokovnjaki sklepajo, da je priletel iz Anglije ter je moral preleteti preko severnega morja brez počitka. Ta pot meri nad 600 angleških milj to je krog 900 km.

— Nagrada za osiguranje svetovnega miru. Filadelfijski multimilijonar Bock je razpisal nagrado 100.000 dolarjev za onega Američana, ki izdela najboljši načrt za osiguranje svetovnega miru. Načrti se predložijo najprej posebni žiriji in oni, katerega načrt bo ta žirija spoznala za najboljšega, bo dobil takoj na to 50.000 dolarjev, ostalo polovico pa tedaj, ko bo ta načrt odobrila tudi ameriška vlada ter pričela na njegovih osnovah akcijo za osiguranje svetovnega miru. Misel je vsekakor originalna, vprašanje pa je, če bo tak načrt pri sedanjih razmerah, pa tudi če bo še tako dober, mogoče realizirati, da bi bil okrogan s uspehom. Mi dvomimo.

Mariborske vesti.

Maribor, 17. julija 1923.

Vročina.

Po zaspanem deževnem vremenu smo končno vendar dobili tako težko pričakovane solne dni. Toda človek ni nikoli zadovoljen. Ljubo sonce hoče popraviti svojo zamudo in pošilja dvojno mero svojih žarkov na zemljo. In kakor prej nad deževjem, tarna sedaj vsakdo nad vročino. Kmet se boji za svoje polje, da mu ga sonce ne ožge, meščan išče utehe v senci, bogataš v raznih kopališčih.

V našem mestu je postalo življenje skoraj popolnoma mrtvo. Na ulicah srečaš le še kakega trgovca, ki hiti za svojim zaslužkom in nastavljenca, ki se bori za svojo skorjico kruha. Živahnije vrvenje je le še v mestnem parku, kamor se zatekajo v senco oni, ki nimajo sredstev, da bi si lahko privoščili prijetnejše letovišče. Pa tudi obiskovalci mestnih nasadov so zelo decimirani. Dijaštvo je odšlo na počitnice, uradništvo, v kolikor mu dopuščajo razmere, se je zateklo na deželo, mestna mladina pa je ves dan v Dravi, da si v njeni mrzli vodi ohladi in osveži razgreto telo. Le žal, da Maribor še vedno pogreša modernega kopališča, dasiravno bi se zato kmalu našlo primerno mesto in tudi sredstva. Ker ga pa ni, se moramo pač zadovoljiti s tem, kar imamo...

Razglednice Hinka Smrekarja. V trgovini in knjigarni V. Weixl se prodajajo okusno izdelane razglednice z risbami našega priznanega umetnika Hinka Smrekarja. Šest vrst jih je, a vsaka zase je dokument umetnikove samostojnosti, izvirnosti in humornosti, ki tako lepo izraža naš narodni značaj. Priporočamo občinstvu, da daje tem razglednicam prednost pred razno tujo šaro, ki nima ne duha ne umetniške izrazitosti. — G. Hinko Smrekar živi začasno v Mariboru in naj nam bo dovoljeno povedati čisto odkrito: nima ne cvenka ne zvenka. Zadelo ga je žalostna usoda slovenskega umetnika, ki daje svoje energije v obilni meri vsemu narodu, ko pa zbolí, nima ničesar in — nikogar. Njegovo nadaljnje bivanje v prijetni in zdravi mariborski klimi zavisi od za sedaj še neznanega — Mecen. Ali ga imamo? Z natančnejšimi pojasnili radi volje pošte uredništvo.

Najlepše romane in druge raznovrstne knjige iz svetovnega slovstva v vseh jezikih izposojuje proti neznatni izposojnini »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. Knjižnica kupi takoj po izidu vsako novo slovensko knjigo.

Jugoslovanski Matci je darovala vesela družba v restavraciji »Maribor« znesek 47.75 D. V toliko popravljamo našo včerajšnjo notico, kjer je bila pomotoma imenovana Glasbena Matica namesto Jugoslovanske Matice.

Kavarna v mestnem parku. Dnevno koncert od pol 17. do pol 19. ure in od 20. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

Mestno kopališče je izven nedelje in ponedeljka vse dni v tednu odprto. Parna kopel je ob sredah in petkih za dame, ostale dni za gospode. Občinstvo se opozarja, da mu v prvih kopelnih dneh ni treba čakati na kopel. Kopališče je odprto od 10. ure do 19. popoldne, blagajna pa do 18.

Stanovanja za časa obrtne razstave. Ker je za časa obrtne razstave pričakovati velik naval tujcev, je sklenil razstavni odbor preskrbo stanovanj tako organizirati, da bo vsak obiskovalec imel stanovanje zasigurano in da ne bo izkoprščen. Ta korak najtopijeje pozdravljamo in upamo, da bodo šli Mariborčani v interesu dobrega ugleda mesta razstavnemu odboru kolikor mogoče na roko. Opozarjamo na tozadevno notico pod »Industrijsko-obrtna razstava v Mariboru od 15. do 26. avgusta 1923«.

Restavracija in kavarna »Promenade«. Dnevno od 19. ob nedeljah in praznikih od 16. ure koncert prvovrstne salonske godbe ob vsakem vremenu. Izvrsne pijače, sladoled in jedila.

Mlada razgrajata. Na Vodnikovem bregu sta se sprla ljudsko-šolska učenci Tonče P. in Tonček D. Po vzgledu starejših pretepačev sta si kmalu skočila v vasa in drug drugega obdelovala z nohti.

in zobmi, dokler ni posegel vmes stražnik in ju razdružil.

Prijatelj kokoši se je zopet pojavil v našem mestu. Diše pa mu le piščeta, starih kokodajsk se izogiba. Včeraj ponoči je odnesel Rozaliji Savernik na Frankopanovi cesti 7 kokošk in 1 petelinčka, starih komaj osem tednov. Starejšo perutnino je pustil v miru.

Kultura in umetnost

x Ruska revija v Beogradu. V Beogradu je začel izhajati ruski časopis »Medura« (urednik D. Dobjakov), ki bo zbral okoli sebe ruske pesnike, pisatelje, učenjake in umetnike, ki živijo v Beogradu. »Medura« bo prinašala v ruskem prevodu pesmi jugoslov. pesnikov. V prvi številki so izšli prevodi V. Ilića, A. Šantića, Jov. Dučića in Gustava Krkleca ter slike ruske pesnice Ahmetove, pesnika Bloka in Gustava Krkleca.

x Lastni življenjepisi Maksima Gorka. Moskovska »Krasnaja Gazeta« objavlja avtobiografijo znanega ruskega pisatelja Maksima Gorka.

x Dunajske muzikalne novosti. Na Dunaju je dosegel ogromen uspeh pevski zbor donskih kozakov, ki je nastopil svojčas tudi v Mariboru. — Slovita tragedka Eleonora Duse, katere lepim rokam je posvetil njen častilec Gabriele d'Annunzio več svojih dram, nastopi dne 2. septembra na Dunaju. Za vsak večer ji plača gledališče 40 milijonov avstrijskih kron. — Na Dunaju nastopa z izrednim uspehom mladi poljski virtuoza na gosli Bronislav Gimmel. Listi mu prerokujejo sijajno bodočnost.

x »W. U. R.« na Dunaju. Znamenita utopija »W. U. R.« bo otvoritvena predstava dunajskega renesančnega gledališča v novi sezoni.

x Maurice Maeterlinck: Modra ptica. Čarobna pravljica v šestih dejanjih in dvanajstih slikah. Prevodel Josip Bernot. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Veliki belgijski pisatelj M. Maeterlinck je Slovincem še malo znan. Učiteljska tiskarna je izpolnila veliko vrzel, ko je izdala v prevodu njegovo najkrajše delo: »Modro ptico«. V letu 1904. je rekel M. Maeterlinck svoji ženi: »Pravljico za otroke imam: dva otroka sanjata. Napisal jo bom.« In nekaj dni pozneje. »Veš, v sanjah bosta šla na veliko potovanje. In ko ga je nekaj tednov na to vprašala, kako je s pravljico ji je odgovoril: »Potujeta, potujeta.« To je bil začetek »Modre ptice«. Šele leta 1908. je bila premiera »Modre ptice« v Moskvi. In tri leta pozneje je prišla na oder šele — v Parizu. Uprave največjih svetovnih gledališč si niso upale premagati silnih tehničnih nalog, ki jih stavi »Modra ptica«. Rusi so jih premagali prvi. Od takrat je šla »Modra ptica« po vseh svetovnih odrih z naravnost epohalnim uspehom. Slovenci je na svojih odrih ne bomo videli. Za naše majhne razmere je nemogoče uprizoriti »Modro ptico«. Na mladinskih odrih bi pa dosegli tudi posamezni odlomki gotovo silen učinek. Žal se moramo zadovoljiti samo s čitanjem tega prekrasnega dela. Globoko zamišljeno delo učinkuje tudi kot čtivo. In čitati ga je treba večkrat, in vedno novih lepot, novih globokih resnic boste našli v njem. »Modra Ptica« je delo velikega dramatika in velikega pesnika. Delo prepleta čar vseh sanj, vseh upov, vseh bridkosti, ki gibljejo človeško dušo. G. Trarieux je napisal: »Ko je Dante stopil iz pekla, je pozdravil vzhajajoče zvezde. Tak je približno občutek, ki nas prevzame, če pozabimo druga dela, ki slikajo življenje in se potopimo v prelesto ozračje »Modre ptice«. Ta čarobna pravljica nudi izrednih užitkov, otroku pa s svojo globoko simbolično mislijo tudi filozofu. To je bajno čudo. Po težkih časih svetovne vojne so prišli še težji časi moralnega propada, brezglavega, novega hlantanja za srečo. In vendar: zastoj je tisto iskani po absolutni sreči, ki je ni. Najbolj skromno življenje je lahko bogato neštetih prelestnih trenutkov; sreča je v nas samih — v tem, kako gledamo svet. To je temeljna misel »Modre ptice«. Neoporekljiva je. Čitajte »Modro ptico«, vsaj košček sreče vam gotovo prinese. Dajte pa priliko tudi mladini, da jo čita. Pomagajte ji, da bo iskala in našla srečo tam, kjer je v resnici.

Sokolstvo.

Sokolska prireditev dne 15. julija 1923 v Studencih pri Mariboru.

Sokol v Studencih se je že nekaj tednov z veliko marljivostjo in požrtvovalnostjo pripravljala za svoj telovadni nastop. V nedeljo je pokazalo to društvo sad svojega dela. Na vrtu pred Sokolskim domom se je zbralo še precejšnje število občinstva. Žal, da je mnogo ljudi čakalo in gledalo izven ograje — kar s ceste. Škoda se zdi takim ljudem, da bi plačali vstopnino, a za gostilne je denarja v izobilju. Ravno v Studencih se pije silno dosti — mnogo preveč. Telovadni nastopi so bili vsi dobri. Videli smo vzorno disciplinirane vrste. Domači člani (moški in ženske) so dobro nastopali. Silno lepo je bilo krdelce ženskega naraščaja — šolske deklice — kako so ljubko izvajale pod vodstvom gospodične Nade Hrenove razne mične vaje z lok. Pohvaliti se mora tudi domači moški naraščaj. Človek se mora kar čuditi, ko vidi, kako izvajajo precizno še razmeroma mladi fantje za nje prav težke vaje. Člani (moški) so briljirali zlasti z vajami na drogu. Lepe so biti tudi »veslarske vaje«, koje je sestavil g. Hočevnar. Kakor sem že povedal — vsi nastopi so bili dobri. Vsem članom, naraščajnikom in gostom iskrena hvala za lepo uspešno prireditev. Povdarjati moram, da se mnogo trudita in delata v našem Sokolu zlasti g. nadučitelj Hren Anton in g. Planer Albert, učitelj na naši deški šoli. Oba sta lahko zadovoljna in ponosna na nedeljski telovadni nastop vseh Sokolov. Tako naprej! Urmo svojega duha in svoje telo! Bodimo delavni in trezni! — Spodbujali in podkurjevali so telovadne nastope Sokolov zvoki godbe »Drave«. »Drava« je zlasti dobro igrala po telovadnih nastopih. Godba k telovadbi bi se dala izvajati dosti boljše. Nastopilo je pevsko društvo »Luna« iz Krčevine. Nekatere pesmi so fantje peli prav dobro. Mlado društvo — le tako naprej! Treba bo še mnogo šole in dela, a šlo bo. Po breška »Zarja« je tudi dobro zapela par mičnih pesmic. Jako lepo je bilo slišati pevsko društvo »Dravo«. Zlasti se je dobro pela Q. Devova »Rože je na vrtu plela«. Škoda, da so bili ženski glasovi mnogo prešibki. Ob mraku so se združili vsi pevci »Drave«, »Luna« in »Zarja« in so pomnoženi še z nekaterimi drugimi pevci iz »Kola« zapeli pod spretnim vodstvom g. Premruja »Buči morje« in eno koroško narodno. Mrak je legal na zemljo. Okrepčali smo se. V šotorih je bilo vsega dosti. Šli smo v telovadno dvorano in začel se je ples. Lepo in dostojno se je nadaljevala prireditev z zabavo v telovadnici. Tukaj moram sedaj pohvalno omeniti Sokolski orkester. Prav dobro so igrali naši pridni fantje. Le bobni bi moral izostati. To je bila že drugačje prav dobra godba. Orkester vodi g. Lintner. Častitamo! Vsak godbenik bo vedel, koliko ste delali. Zavezali pa bodete jezike nekaterim ljudem, kateri bi radi kritizirali, a ne vedo, kaj se pravi nastopiti z orkestrom z deloma samimi nešolanimi fanti. Pohvalim tudi to, da orkester ni sviral samo tujih, ampak predvsem domače skladbe. Vse naše dejo bodi domorodno! Drugič pridemo še nekateri in tako bode vse dobro in vsakdo bode vesel smotrenega in požrtvovalnega dela Sokola v Studencih. Še enkrat hvala vsem, prav vsem, ki so pripomogli k temu, da je včerajšnja prireditev Sokola tako lepo uspela. Da ste nam zdravi! Ob priliki pa zopet pridite v lepe Studence!

Križman Josip učitelj.

o Župni zlet Sokolske župe v Splitu. Udeležnikom župnega zleta v Splitu poročamo, da vozi parnik iz Bakra v četrtek dne 19. julija ob 18. uri in dospe v Split v petek ob 11. uri 45 minut. Povratek iz Splita v torek ob 23. uri 30 minut, dohod v Baker v sredo ob 18. uri. Železniške legitimacije veljajo za čas od 16. do 28. jul. za parobrod pa od 17. do 28. julija. — Savez.

Obiskujte

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru

združena z vinarsko, vrtnarsko, umetniško in gradbeno razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Prenočišča za obiskovalce Obrtne razstave (od 15. do 26. avgusta 1923). Da bo vsakemu obiskovalcu, ki hoče ali mora v Mariboru prenočiti, prenočišče tudi zagotovljeno, sklenil je razstavni odbor oddajo prenočišč organizirati. Ustanovil se je stanovanjski odsek, ki bo imel svojo poslovalnico na glavnem kolodvoru. Ta edini bo oddajal stanovanja obiskovalcem razstave, ki bodo stanarino tudi temu odseku plačali. Najemodajalec katerim razstavni odbor plačilo garantira dobe na podlagi nakazila, katerega jim odda najemodajalec, denar pri glavni blagajni dnevno ali ob zaključku razstave, kakor pač sami to žele. Vsled končanil šol in pa bivanju na letoviščih bo za časa razstave dosti praznih sob, postelj itd.

Kdor želi stanovanja, sobe, prenočišča oddajati, javi naj nemudoma stanovanjskemu odseku, Cankarjeva ulica 5, pritličje, desno, pisмено ali ustmeno: a) Ime, priimek, zaposlenost najemodajalca, b) ulico, hišno štev. nadstropja, event. štev. stanovanja ali vrat, c) število sob, postelj, divanov za oddajo, e) koliko zahteva za sobo ali posamezno posteljo, e) Koliko zahteva za snajenje obleke in obnava kot napitnino.

Hoteli ter gostilne s prenočišči naj to tudi store in se bo pri oddaji te v prvi vrsti v ozir jemalo.

Samoočebni je umevno, da mora vsak najemodajalec dobiti sveže posteljno perilo, zračno in čisto bivališče, razsvetljavo in po možnosti, da mu je prenočišče vsak čas dostopno. Ker je s vsemi pripravami ogromno dela se vsi naprošajo, da naredijo svojo prijavo nemudoma. Začetek prijav v ponedeljek dne 18. julija od 8. ure naprej v Cankarjevi ulici 5. pritličje.

Izveste lepak! Razstavni odbor je poslal vsem trgovcem lepak izložbe ter prosil, da ga po možnosti razobesijo v svojih izložbah ter tako opozore svoje odjemalce na razstavo, ki bo nedvomno koristila tudi trgovcem.

Vsa pojasnila glede razstave daje edino pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Cankarjeva ulica, tel. št. 325, kamor naj se blagovolijo obrniti vsi zainteresenti.

Sport.

: Lawn-Tennis turnir SK Ilirija — L.

SSK Maribor se je vršil v nedeljo, dne 15. tm. v Ljubljani. Izid 7:6 (17:16). SK Ilirija je postavila sledeče igralce: gg. Troll-a, avstrijskega konzula; Bülowa, nemškega konzula; Pelana, bančnega uradnika; Bubnowa, ruskega visokošolca. Dame: gđ. Koslerjeva, Šepetavčeva, Widrova. Za Maribor so nastopili: gg. Žunkovič, medicinar; Roglič, trgovec; Šuput, kapetan; Torker, abs. eksp. akademije. Dame: ga. dr. Ravnikova; gđ. Stergarjeva in Grassellijeva. — Podrobni izidi: Troll-Roglič 3:6, 6:3, 6:4 = 2:1; Bülow-Zunkovič 6:8, 4:6 = 0:2; Pelan-Šuput 6:3, 8:10, 6:4 = 2:1; Bubnov-Torker 6:1, 6:3 = 2:0; Koslerjeva-dr. Ravnikova 6:3, 3:6, 6:3 = 2:1; Šepetavčeva-Stergarjeva 1:6, 2:6 = 0:2; Widrova-Grassellijeva 1:6, 0:6 = 0:2; Troll, Bubnov - Zunkovič, Roglič 4:6, 8:6, 6:2 = 2:1; Bülow, Pelan - Šuput, Torker 6:2, 6:2 = 2:0; Koslerjeva, Šepetavčeva - dr. Ravnikova, Stergarjeva 1:6, 6:3, 4:6 = 1:2; Koslerjeva, Troll - Grassellijeva, Roglič 6:4, 8:6 = 2:0; Widrova, Bülow - dr. Ravnikova, Zunkovič 6:3, 4:6, 1:6 = 1:2; Šepetavčeva, Pelan - Stergarjeva - Šuput 8:6, 3:6, 1:6 = 1:2; skupno: seti 17:16, match 7:6. — Posameznih gemov je dobila Ilirija 152, Maribor pa 158. Iz tega je razvidno, da bi Maribor pri malo manj nesrečni razvrstitvi iger odnesel zmago. Zapostavljen je bil Maribor tudi radi pgtne strapace ob velikanski vročini in nenavadno slabih igriščih Ilirije, na katerih žoge popolnoma drugače in neenakomerno odskakujejo, kakor na mariborskih lepo uglajenih prostorih. Igra je bila vseskozi napeta in do zadnjih dveh setov ni bilo

mogoče predvideti kdo bo zmagal. Povdariti je treba, da so mariborske dame znatno prekašale ljubljanske nasprotnice in s tem izdatno pripomogle k častnemu izidu. Maribor ima tudi še to moralno zadoščenje, da je z samimi domačimi, mladimi močmi dosegel tako lep uspeh. Hirijska razpolaga z nekaj izvrstnimi igralci. Najboljši med njimi je brezdvomno g. Bülow, ki je bil svoječasno trener nemškega prestolonaslednika, a je vseeno v krásnem in trdem boju podlegel g. Žunčiču. Gledalci in igralci so v kljub neznošni vročini, ki jih je mučila čez dan, ob 8. uri zvečer z velikim zadoščenjem zapustili turnirski prostor. Želeti bi bilo, da se tega nedvomno najelegantnejšega športa v čim večji meri poprime slovenska mariborska družba, k čemur bo gotovo doprinesel revanšni turnir med Hirijsko in Mariborom, ki se bo vršil v doglednem času v Mariboru. E.

Objave.

§ Poletna veselica. Kakor doživljamo, priredi športni klub »Edelweiss« dne 5. avgusta v gostilni »Anderle« v Radvanju poletno veselico. Društvo vabi s tem vse svoje prijatelje na obisk te prireditve, ki bo gotovo ena najlepših letošnjega poletja. Na veseličnem prostoru bode igrala godba društva »Drava« pod vodstvom svojega izkušenega kapelnika Skačej. Natančnejša sporočila bomo pravočasno priobčili.

§ »Cimine«. Po dolgem trudu, velikih, dragih in neprijetnih izkušnjah, se nam je vendar posrečilo iznajti »Cimine«, t. j. patentirano sigurno delujoče sredstvo proti stenicam. Opozorjamo torej vse, ki trpe radi tega, da se te in vsake golazni rešijo le z uporabo »Cimine«. Naročite ga takoj pri tvrdki »Cimine« v Studencih pri Mariboru, Cankarjeva ulica 3. Kupi se ga lahko tudi pri tvrdki Niptič, Maribor, Slovenska ulica 20.

§ Mestni kino. II. del velikega francoskega filma »Ubijalec« in sicer »Bropast« v 5 dejanjih se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Podpirajte Jug. Matico!

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(24)

Crebillon je prijel Noc Poissona za roko, ga povedel tik pred Henrika d'Etioles, ki ju je začuden gledal, ter slovesno, smehljajoč se, izjavil:

»Čast mi je, da vam predstavim dva izmed solarijcev, a ta dva sta bila nevedna!«

D'Etioles je osupnjen vstal tako hitro, da se je za njimi prekrnil stol. Vpraševal se je, ali se ne dela poet morda iz njega in zakaj.

Bil je tedaj gotov, da je kralj odvedel, oziroma pustil odvesti njegovo soprogo, zdajci je pa tu slišal o drugem, nepričakovanem ropu. — In zakaj, kako vendar? — Medtem ko je upal, bil že skoraj gotov, da so njegovi načrti došli, da mu je vspeh gotov, — pa vidi, da se s par besedami blaznega poeta, — za kakoršnega ga je smatral, — vse njegove želje, vsi upi, načrti in smotri razblinijo v nič.

Blisk krvave jeze mu je zagorel v očeh, tesno je stiskal sabljo, zapil svoj pogled v oba, ki sta pripoznavala krivdo, ki sta z eno samo besedo podrla ves visoki grad njegovega truda in nenasitne častihlepnosti. — In gledajoč pred seboj smehljati se njega, ki mu je zadal tak grozni udarec, se je že zbal, da bi ne znozel on mesto tega pijanega poeta.

Crebillon pa je, da prekine molk, česar ni hotel d'Etioles, z ginjenim glasom povzel:

»Osupnila vas je moja novica, gospod. To spoznam iz vašega molka, kajti drugače bi me bili gotovo že vprašali za ime tretjega krivca, — tretjega pajdaša

JDS.

Seja načelstva demokratske stranke za mariborsko oblast se je vršila danes 17. tm. dopoldne ob skoro polnoštevni udeležbi. Razmotrival se je položaj v državi in zlasti v naši severni pokrajini. Storili so se soglasni sklepi tako glede splošnega položaja, kakor zlasti tudi glede strankinega dela v prihodnjih mesecih. Seje se je udeležil kot odposlanec ljubljanske oblastne organizacije g. dr. Kramer.

Gospodarstvo.

g Dobava mesa. Pri komandi vojne okrožja v Celju se bo vršila dne 23. julija t. l. ob 11. uri dopoldne druga ustna licitacija za nabavo mesa od 1. avg. do konca septembra t. l. garniziji v Celju. Predpisani pogoji so v pisarni vojne okrožja v Celju interesentom na vpogled.

g Seznam sejmov in razstav. Mednarodna trgovska zbornica v Parizu je sestavila seznam velesejmov in razstav, ki se bodo vršili v drugem polletju 1923 v raznih mestih sveta. Seznam je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani med uradnimi urami na vpogled.

g XII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov pri nas in drugod. Zatec, Savinjska dolina, dne 15. julija 1923. Vsled najlepšega poletnega vremena so se hmeljski nasadi zadnjih 14 dni precej popravili. Vremenska razlika koncem meseca junija je povzročila, da rumenevajo spodnji listi, kar je pa brezpomembno za letino. Letos se rastlina prav počasi pripravlja na cvet in tudi golding je za 10 dni prepozno začel cveteti. Vsled tega se bo tudi obiranje vršilo pozneje, kot druga leta. Škoda, povzročena po mrčesu, zlasti po hmeljski ušici, je neznatna. — Društveno vodstvo.

g XIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmelj. nasadov pri nas in drugod. Zatec, ČSR dne 18. jul. 1923. Celi teden je bila tropična vročina in suša. Stanje nasadov se je nepričakovano in neverjetno poslabšalo. Ušice so se v zgornji ih delih rastline in na mladih panogah tako strašno pomnožile, da

hmelj zaostaja v rasti. Mnogo je hmeljarjev, kateri se pripravljajo že na tretje škropljenje — pa žalibog, že je nastalo občutno pomankanje tobačnega ekstrakta. Tisoče kopi (60 komadov) hmeljske rastline usahuje in bode brez pridelka. Če pa bodo ostali lepi nasadi, kateri so bili 2—3-krat škropljeni, ostali ohranjeni, pokazalo se bode v prihodnjih 14 dneh. Ves položaj je jako kritičen, ker so tudi krepki, zgodaj obrezani nasadi ogroženi, pozno obrezane pa uničuje vročina. Da se grozeča katastrofa ustavi, moralo bi takoj začeti deževati; dnevi bi morali biti topli, pa ne vroči, noči pa tudi tople. Že danes je gotova resnica, da bode letošnja množina tudi pri najugodnejšem vremenu veliko manjša od lanske. Razpoloženje na trgu je zelo čvrsto in cene rastejo od ure do ure. Danes se plačuje od 2000—2050 žK za 50 kg (ali 464 jK za 1 kg). Hmelj iz leta 1921 pa po 1000 do 1700 žK za 50 kg (ali 387 jK za 1 kg). Hmelj starejših letnikov pa po 600—900

žK za 50 kg (ali 205 jK za 1 kg). — Savel hmeljarskih društev Zatec.

g Koliko dolgov ima Češkoslovaška. Ameriški listi so prinesli karikaturu, ki so jo posneli tudi nekateri praški časniki: Češkoslovaška, vpodobljena kot štrileten fantek, plačuje Ameriki dolgove, predstavitelj velikih, bogatih držav pa slavnostno izjavlja, da ni — denarja. Ameriška javnost izraža tudi na ta način Češkoslovaški priznanje in pohvalo. Ob tej priliki so češki listi objavili nekoliko podatkov o dolgovih mlade republike. Zedinjenim državam ameriškim dolguje RČSL 92 milijonov dolarjev. Ameriki 10,445.564 liber sterlingov, Franciji 1 milijonov frankov, Italiji 180 milijonov lir in Rusiji 500.000 frankov. V zlati kronah znašajo ti dolgovi 1 milijardo 20 milijonov, ali po sedanjem kurzu okroglo 6 milijard 120 milijonov čeških kron. Češkoslovaška redno plačuje obresti, obenem pa tudi že vrača kapital.

Mala oznanila.

Kuharica srednjih let išče službo. Gre tudi za gospodinjstvo. Naslov pove upravništvo. 1463

Lepa soba z električno razsvetljavo se s hrano vred odda takoj v najem boljšemu gospodu. Naslov v upravi »Tabore«. 1461 2—1

Mebilirana soba se takoj odda. Gajeva ulica 4. 1462

Dva pregrinjala za postelje 180 D, dve postelje z nočnim omaricami 600 D, otmara 160 D, omara z predali 150 D, postelja tri les 150 D, 20 kg perja in dr. na prodaj. Vprašati: Rotoški trg 8, I. nadst., levo. 1465

Vi dobite poštni paket franco povsod: 1 fini med. konjak, 1 hol. liker Levett, 1 Co-infreaks liker, 1 Triple-sece; vse skupaj samo za Din. 258. Hmeljak i drug, Maribor, 1301

Najlepše srajce, kravate, klobuke, nogavice in ostalo modno blago dobite po ugodnih cenah v modni trgovini B. Vazelinovič & Komp., Maribor, Gosposka ul. 26. 1382

Galanterija Nogavice
drobnina, trikotaža
Samo na debelo!
Gaspari & Faninger
Maribor 1047
Aleksandrova cesta 48.
kupite najcenejše pri tvrdki
Anica Traun, Maribor
Grajski trg 1.

Reform
steklenice za konserviranje sadja, povrtnin in mesa so najboljše in najcenejše.
Glavna zaloga za Jugoslavijo
pri tvrdki 1410 6—3
Lovro Petovar, Ivanjkovci.
Ceniki na zahtevo!

pri tem ropu. — Kajti pozabiti ne smemo, da so trije sodelovali. —

»Tretji sokrivec,« — je zamolklo poimenoval d'Etioles.

»Da, dragi gospod, in če vam ga ravno ne morem predstaviti, vam pa lahko povem njegovo ime.«

»Kdo je to?« — je vprašal kot uničen d'Etioles.

Tedaj je pa Crebillon s povdalkom izrekel le eno ime:

»Berryer!«

Njegov živahen pogled je prežele zrl v obraz d'Etiolesa.

Ta edina beseda, to edino ime je grozno učinkovalo na soproga Ivane.

Postal je mahoma zelen, prepaden, truden, oči so se mu podpuhile s krvavimi žilicami. — Ali že za hip se je vrnilo življenje, — oči so se zopet zjasnile in zarudel je skoraj, kri se mu je vrnila v prestrašeni obraz.

Crebillon pa je, vedno še smehljajoč se, — skoro veselo pokimaval z glavo, — ko je slišal da d'Etioles ponavlja nekako upajoče ime tretjega krivca:

»Berryer, — Berryer!«

»Da, gospod policijski poveljnik sam, — on, prav on!«

»Berryer,« — je zopet poimenoval d'Etioles, — »Berryer — ali vendar — torej —«

»Da, razumem vas,« je zmeraj še prijazno govoril Crebillon, — »vem, kaj bi se radi vedeli — sedaj ko sem vam izdal sokrvice, hočete še vedeti za glavnega krivca, za provzročitelja tega ropa.«

»Kdo je to?« — je vprašal d'Etioles, zamižal je pri tem, kot obsojenec, ki čaka v zadnjem hipu, ali mu je prošnja za milost sprejeta, ali potrjena smrtna obsodba.

»Za zlomka vendar, saj si to lahko predstavljate, — policijski poveljnik se pač ne bo ravno za vsakega potrudil. — Gospod Berryer se potrudil le za visoke gospode,« — je odvrnil Crebillon, povdajajoč zadnje besede.

Ta opis je vzbudil novo upanje v Hen-

rikovem srcu, — in z upanjem tudi gotovost, varnost. —

In v tem gotovem upanju, da sliši ime — katerega je že v naprej vedel — je zabil tudi svojo hladnokrvnost in vprašal je s trdnim glasom:

»Kdo je ta visoka oseba? Gospod, — rekli ste že preveč, da bi zamolčali to, — kdo je?«

Crebillon je zamahnil z roko, kot da hoče potrditi, da on niti najmanj ne misli zamolčati glavnega krivca, pa je z milim glasom odvrnil:

»Kralj je to, — gospod! — Menda sem to dosti jasno že preje opisal.«

»Kralj,« — je ponovil d'Etioles, ki je sicer pričakoval to ime, pa vendar ni vedel, ali naj morda še dvomi o zaželeni gotovosti.

Poet, ki ga je jako dobro opazoval, vendarle ni mogel spoznati, ali je v teh besedah presenečenje ali jeza, groza ali radost. — D'Etioles je pa že postal popolnoma mrt in z glasom, kot da ni gotov, da je dobro slišal, je vprašal:

»In zakaj vendar naj bi bil kralj puštil odvesti mojo soprogo?«

»Ker je v njo zaljubljen,« — je lakonično odgovoril Crebillon.

»Kralj zaljubljen v gospo d'Etioles? Pojdite, pojdite — Gotovo je pač, da je Ivana lepa, ali razlika, razdalja je prevelika.«

Tudi v kratkih stih, kakor v onih priprosti meščanov lahko zaplapolo ogenj strasti in ljubezni. — In naš dobri kralj je pač že večkrat pokazal, da je v tem oziru precej rahločuten in slaboten, bolj še kot kak navaden podanik njegov. — Sicer pa za kralja ni razlik in razdalje, če je tudi najnižji njegovih podanikov, kralj ga povzdigne k sebi in vse je izravnano.«

Naj si bo, — recimo, da je hipna strast zavedla kralja, da se je spustil v nevarno in smešno igro, kot mlad zaljubljen študent, — a ne mislite, da bi bil precej dobro premislil, predno bi tako užalil mene, — ki sem sicer izmed najpo-

nižnejših, a istočasno najzvestejših njegovih podanikov. Nisem kak navaden meščan in — kakor sem vam že rekel, — ljubim, res ljubim svojo ženo. — V tej sicer skromno izgovorjenih besedah je d'Etioles pustil spoznati svoje tiho zadovoljstvo. —

»Lahko si tudi mislimo, da je kralj vse to tudi štirikrat premislil, a slednjič je pa vendarle naredil, kakor se mu je zahotelo. — To je pa jasn dokaz, da njegova strast vse obvladuje, tudi v tem slučaju — čast enega njegovih najzvestejših služabnikov.«

»Oh, oh,« — je tedaj jel vzklikati d'Etioles. — »Sanja se mi pač. — To naj bi bilo res, res vse to? — In vi, — gospod jezdec Pegaza imate še brezobzirnost, da mi pridete povedat, da ste tudi vi igrali vlogo v ti igri? — Morebiti mislite, da ne bodete drago plačali te svoje predznoštvi, ali da ne bo, — ako se maščujem nad glavnim krivcem, — palica mojih služabnikov pela po vašem hrbtu zasluzene kazni?«

Pri teh besedah, katere je d'Etioles govoril navidezno v hudem, zadržanem gnevu, je ostal Crebillon še vedno isto veselega obraza, prijazno kimal, kot da bi hotel pritrditi:

»Dobro, — pa da, — prav dobro!« — Noeta je ta razgovor že vznemirila, da je jel gledati okoli sebe, ako mu kje kak odprtina da upanje na rešitev, ker se je seveda bal, da se bo za Crebillonom tudi on seznanil z batinami d'Etiolesovih slug.

To bi bilo tudi čisto prav. — Ali prosim vas, da se spomnite, kar sem vam prej rekel, da ne jaz ne Poisson nisva vedela, za kaj gre in le nevede sva služila kot orodje, — je odvrnil Crebillon.

»Razložite mi tedaj,« — je odvrnil d'Etioles, — dostojanstveno se držite kot sodnik, ki hoče po izpovedi izreči razsodbo. —

(Dalje prihodnjaja.)